

§ 78

**Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
valtuutettu Tuomas Rantasen toivomusponnosta koskien selvitystä,
kuinka Vartiosaaren voidaan mahdollisimman pian saada virkistys-
tä palveleva kevyen liikenteen siltayhteys**

HEL 2017-005417 T 00 00 03

Hankennumero 5264_153

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi Vartiosaaren osayleiskaavan kokouksessaan 26.10.2016. Vartiosaaren uusi 5 000–7 000 asukkaan merellinen kaupunginosa tukeutuu raitiotieyhteyteen. Sillat liittävä Vartiosaaren myös osaksi Itä-Helsingin kulttuuripuiston virkistysreittejä. Vartiosaari on osa Itä-Helsingin kulttuuripuistoa, joka on yksi Helsingin vihersormista ja ulottuu Tullisaaresta ja Stansvikista Vartiokylänlahden kautta aina Mustavuoreen. Vartiosaaren liittäminen silloilla Laajasaloon ja Ramsinniemeen avaa mahdollisuuden merkittävälle virkistysyhteydelle Vartiokylänlahden ympäri. Vartiosaaren sillat mahdollistavat osaltaan myös koko kaupungin kattavan rantareitin rakentamisen.

Kaupunginhallitus antoi toukokuussa 2017 lausunnot Helsingin hallinto-oikeudelle Vartiosaaren osayleiskaavasta ja Helsingin uudesta yleiskaavasta tehtyjen valitusten johdosta. Hallinto-oikeus on antanut 5.2.2018 valitusten johdosta päätökset, joilla on kumottu valtuuston Vartiosaaren osayleiskaavaa koskeva päätös ja valtuuston Helsingin uutta yleiskaavaa koskeva päätös mm. Vartiosaarta koskevien merkintöjen osalta. Päätökset eivät ole vielä lainvoimaisia.

Kaupunginvaltuusto päätti 29.11.2017 Helsingin kaupungin vuoden 2018 talousarvioehdotuksen ja taloussuunnitelman 2018–2020 käsitteilyn yhteydessä, että Vartiosaaren asemakaavoituksen suunnittelu keskeytetään valtuustokauden 2018–2021 ajaksi ja vapautuvat resurssit kohdistetaan erityisesti täydennysrakentamisen kaavoitushankkeisiin.

Vartiosaari on osa Itä-Helsingin kulttuuripuistoa. Vartiosaaren osayleiskaavassa on silta Laajasalosta Reposalmen yli ja Vuosaaresta Ramsinsalmen yli. Sillat ovat korvaamaton yhteys Itä-Helsingin kulttuuripuistolle, koska ne mahdollistavat Vartiokylänlahden kiertävän reitin. Manteleelta käsin silloilla saavutettaessa Vartiosaari on kulttuuripuiston ydin-aluetta vahvan kulttuurihistoriallisen sisältönsä ja merellisyytensä vuoksi.

Vartiosaaren osayleiskaavassa on tutkittu Reposalmen ja Ramsinsalmen ylittäviä siltoja. Reposalmen sillan alikulkukorkeus on noin 5 m, jotta moottoriveneet ja vesibussit mahtuvat sen ali. Ramsinsalmen sillan alikulkukorkeus on yli 20 m, jotta korkeammat veneet pääsevät jatkossakin Ramsinsalmen kautta, sekä salmen rantojen korkeudesta ja jyrkkyydestä johtuen. Vartiosaaren osayleiskaavaluonnoksen toteuttamisen rakentamiskustannuksissa arvioitiin siltojen kustannukset 44 milj. euroa (hintataso 03/2015, alv 0 %). Siltojen suunnittelua ja veneväyliin tarvittavien muutoksien tarkastelua on tarkoitus jatkaa asemakaavavaiheessa.

12.12.2017 kaupunkiympäristölautakuntaan valmisteltu lausunto palautettiin uudelleen valmisteltavaksi siten, että selvitetään tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa ainakin osayleiskaavan toteutuksen odotusajaksi kevyen liikenteen retkeilijöiden kulku saareen joko

1. sellaisen ponttonisillan kautta, jossa voi olla aukeava osa pienveneiden läpiajolle, tai
2. väkipyörällä ja/tai sähköllä toimivan miehittämättömän minilossin avulla.

Ponttonisilta

Mahdollinen virkistystä palveleva kevyen liikenteen siltayhteys on realistisempi Ramsinsalmen yli, mutta sen tulee ottaa huomioon 5 metrin alikulkukorkeus veneväylistä johtuen. Reposalmi on noin 130 m leveä. Uunisaaren ponttonisillan kaltaista siltaa pitkin saareen pääsisi veneilykauden ulkopuolella n. lokakuusta huhtikuuhun. Putkikellukkeinen ja puurunkoinen ponttonisilta ilman avausmekanismia maksaisi n. 100 000 euroa, jonka päälle tulevat vuosittaiset kuljetus-, ankkurointi- ja huoltokulut. Koska Reposalmessa kulkee veneväylä, silta vaatii luvan Liikenneviraston meriväyläyksiköltä.

Houkuttelevin aika Vartiosaaren virkistyskäytölle on kuitenkin kesäaika, mitä ponttonisilta ilman avausmekanismia ei palvelisi. Liikennevirastolla on vuokrattavana ponttonisiltakalustoa, mutta nykyisellä kalustolla niihin ei ole mahdollista saada itsepalveluna toimivaa avattavaa osuutta veneille, vaan avattavuus vaatii miehityksen. Myös sillan nostomekanismi vaatisi kiinteän tuennan, mikä kyseisessä paikalla tulisi olla erittäin järeä. Etävalvonta taas vaatisi sekä uuden kaluston hankkimista ja rakentamista että uuden tekniikan soveltamista.

Vartiosaaren osayleiskaavan mukainen raitiotie-, auto- ja kävely- ja pyöräilysilta tulisi olla käytettävissä, kun Vartiosaaren rakentaminen alkaa. Yhtenä vaihtoehtona olisi, että Reposalmen yli rakennetaan silta, joka on mitoitettu tulevaan tarkoitukseen, ja sitä voisi ennen saaren ra-

kentamista käyttää virkistyssiltana. Saaren rakentamisen alkuvaiheen maansiirtotöitä palvelemaan voisi tehdä väliaikaisen ns. varasillan 5 metrin alikulkukorkeudella "Universal"-varasiltakalustolla. Tämä helpottaisi Vartiosaaren rakentamisen alun aikataulutusta huomattavasti, kun tuleva raitiovaunusillan ei tarvitsisi olla täysin valmis ennen asuinalueen esirakentamisen aloittamista. 130 m pitkän ja hyötyleveydeltään 4,2 m olevan väliaikainen, vuokrattava kevyen liikenteen silta maksaisi n. 1 milj. euroa / 5 vuotta ja siitä eteenpäin arviolta 140 000 euroa vuosi.

Väliaikainen työsiltatyypinen teräspalkisto- ja paalulukkirakenteinen silta puukannella voisi olla kilpailukykyinen hinnallaan, jos kalusto on paikoillaan useita vuosia ennen Vartiosaaren rakentamista. Tämän ratkaisun ominaisuuksien ja hinnan arviointi on riippuvainen pohjaolosuh-teista.

Väkipyörällä toimiva minilossi

Turussa on ollut käsikäyttöinen vinssilossi Kuralan ja Halisten kaupunginosien rajalla. Se oli 6 metriä pitkä ja kyytiin mahtui 12 ihmistä. Myös polkupyörien kuljetus oli sallittu. 40 metrin matka kesti vinssata hiukan alle 10 minuuttia. Vinssilossi oli käytössä kesäkaudella. Lossi ja sen rantalaiturit maksoivat yhteensä 230 106 euroa (v. 2005). Kuralan vinssilossi poistettiin käytöstä vuonna 2011 jatkuvan ilkeivallan ja toimintahäiriöiden vuoksi. Vinssilossin vaijerit kiristyvät käytössä noin puolen metrin syvyyteen veden alla, joka estäisi veneilyn silloin, kun lossi on käytössä ja aiheuttaisi turvallisuusriskin, mikäli veneilijä ei huomaa lossin olevan liikkeellä.

Perinteinen kapulalossi ei myöskään toimisi Reposalmessa, koska vaijeri kulkee ilmassa estäen veneilyn. Vartiosaaren tapauksessa vinssilossin haasteena olisivat aktiivisen veneväylän ja siihen liittyvien teknisten haasteiden lisäksi hitaus; 130 metriä leveän Reposalmen yli vins-saaminen kestäisi lähes 30 minuuttia.

Sähköllä toimiva miehittämättömän minilossi

Ilman miehitystä toimiva minilossi ei ole Suomen lainsäädännössä eikä kansainvälisessä merenkulussa mahdollista. Aluksella tulee olla kapteeni – jollei aluksessa, niin vähintään maissa, jolloin myös etäohjattavana alus voisi toimia. Tämä ei kuitenkaan laske kustannuksia verrattuna miehitettyyn lossiin.

Loppupäätelmä

Kaupunginvaltuuston Vartiosaaren asemakaavoituksen keskeyttämis-päätöksen jälkeen virkistystä palvelevan sillan rakentaminen vaatii päätöstä Vartiosaaren kehittämissuunnasta.

Jos saaren virkistyskäyttöä lisätään, tulee saarella olla palveluita ja niiden ylläpitoa vierailijoille ja retkeilijöille, kuten wc:itä ja roska-astioita, sekä kulunohjausta ja -opastusta. Nämä toimenpiteet ja tarpeet sekä saaren kehittäminen vaativat suunnittelua ja etenkin investointeja.

Vartiosaari ei tällä hetkellä kuulu Helsingin kaupungin kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan ulkoilupalveluiden ylläpidon piiriin. Lisäksi virkistysilta vaatisi toteutuakseen huomattavia investointeja, joista se kilpailisi muiden kohteiden kanssa. Palvellessaan vain virkistystä sillan taloudellinen toteutettavuus ja tuottavuus olisi vähäinen.

Sillä välin, kun Vartiosaaren suunnittelu osayleiskaavan mukaiseen käyttöön on tällä valtuustokaudella pysähdyksissä ja osayleiskaavasta tehtyjen valitusten käsittely kesken, kaupunkiympäristön toimiala näkisi järkevänä saaren virkistyskäytön lisäämisen vähä vähältä. Kustannuksiltaan edullisin ja jatkosuunnittelun kannalta neutraalein tapa olisi lähivuosina järjestää saareen tuettu vesibussiliikenne ja saareen virkistyskäytön perustarpeet (polun ja laiturin kunnostus, käymälä, uimarannan pukusuoja, grillipaikka, opastus). Kustannuksia tästä kertyisi arviolta noin 1–1,2 milj. euroa.

Samalla, kun Vartiosaaren laajempi virkistyskäyttö pikku hiljaa vuoden/parin aikana käynnistyisi, voitaisiin tarkemmin tutkia ponttoni- tai väliaikaisen sillan rakentamismahdollisuuksia. Riippumatta siltaratkaisusta sen vaikutukset nykytilanteeseen sekä sopiminen mahdollisen myöhemmän asuntorakentamisen yhteyteen vaatii tarkempaa tutkimista ja investointeja mm. siltasuunnitteluun ja selvityksiin.

Lausuntoa on valmisteltu laajassa yhteistyössä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan, kaupunginkanslian ja muiden tarvittavien tahojen kanssa.

Lausunnossa esitetyt kustannukset ovat karkeita arvioita.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Maria Isotupa, arkkitehti, puhelin: 310 37303
maria.isotupa(a)hel.fi
Anu Kuutti, tiimipäällikkö, puhelin: 310 37154
anu.kuutti(a)hel.fi
Niina Strengell, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37072
niina.strengell(a)hel.fi
Olli-Pekka Aalto, projektinjohtaja, puhelin: 310 39681
ollipekka.aalto(a)hel.fi
Markus Ahtiainen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37088
markus.ahtiainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 2100
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkiymparisto@hel.fi

Käyntiosoite
Kansakoulukatu 3
Helsinki 10
<https://www.hel.fi/>

Puhelin
09 310 1691
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI06 8000 1200 0626 37
Alv.nro
FI02012566

13.02.2018

Asia/8

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Toivomusponsi

Hyväksyessään 19.4.2017 kunnan asukkaan aloitteen Vartiosaaren asuntotuotantohankkeen estämisestä kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

Valtuusto edellyttää, että kaupunki selvittää, kuinka Vartiosaaren voidaan mahdollisimman pian saada virkistystä palveleva kevyen liikenteen siltayhteys. (Tuomas Rantanen)

Samanaikaisesti tämän lausunnon kanssa esityslistalla on lausuntoehdotus valtuustoaloitteeseen koskien Vartiosaaren virkistyskäytön kehittämistä ja kulkuyhteyksien parantamista.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle 15.2.2018 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Maria Isotupa, arkkitehti, puhelin: 310 37303
maria.isotupa(a)hel.fi
Anu Kuutti, tiimipäällikkö, puhelin: 310 37154
anu.kuutti(a)hel.fi
Niina Strengell, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37072
niina.strengell(a)hel.fi
Olli-Pekka Aalto, projektinjohtaja, puhelin: 310 39681
ollipekka.aalto(a)hel.fi
Markus Ahtiainen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37088
markus.ahtiainen(a)hel.fi

Oheismateriaali

1 Rantanen Tuomas, toivomusponsi 1, Kvsto 19.4.2017 asia 22

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

13.02.2018

Asia/8

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 06.02.2018 § 62

Kaupunkiympäristölautakunta 12.12.2017 § 275